

A KÖZÉPKORI VÁROSOK KÖLTSÉGVETÉSI VITÁJA

SZKA_210_10

A modul szerzője:
Magasi András

SZOCIÁLIS, ÉLETVITELI
ÉS KÖRNYEZETI KOMPETENCIÁK

10. ÉVFOLYAM

MODULVÁZLAT

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/melléletek	
				Diák	Pedagógus
I. RÁHANGOLÁS, A FELDOLGOZÁS ELŐKÉSZÍTÉSE					
I/a A költségvetés néhány típusa					
A	A tanulók 6 csoportot alkotnak. Mindegyik csoport kap egyet a D1 melléklet háromféle költségvetéséből annyi példányban, ahány tagja van a csoportnak. Megvizsgálják az azokban kiemelt tételeket, és megfogalmazznak három érvényes állítást velük kapcsolatban. Az azonos példákkal dolgozó csoportok szóvivői páronként ismertetik gondolataikat. Ha ez spontán módon nem történt volna meg, a tanár felhívja az osztály figyelmét rá, hogy a költségvetések mindegyike deficitese! 5 perc	Ismerkedés a költségvetések általános szerkezetével és fő jellemzőivel Elemzőkészség Összefüggéslátás Együttműködés	Csoportmunka – szövegelemzés Frontális munka – csoportos szóforgó	D1 (Három költségvetés)	P1 (Kiegészítő gondolatok)
I/b A költségvetés fogalma					
A	A tanulók – tanári irányítással – tisztázzák a költségvetés, a költségvetési hiány és a költségvetési egyensúly fogalmát. 3 perc	Fogalomtisztázás Fogalmi gondolkodás Szóbeli kommunikáció	Frontális munka – irányított beszélgetés		P2 (Szómagyarázat)

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II. ÚJ TARTALOM FELDOLGOZÁSA					
II/a A középkori város jellemzői					
A	A tanár képeket és alaprajzi vázlatokat vetít néhány középkori városról. A csoportok feladata az, hogy készítsenek vázlatot a középkori Európa várostípusairól, a városok építészeti és társadalmi jellemzőiről, valamint a városlakók kiváltságairól. A munka során használhatják tankönyvüket is. A szövivők témakörönkénti váltással ismertetik a csoport gondolatait. A többiek a maguk jegyzetei alapján kiegészítik az elhangzottakat. 7 perc	Előzetes tudás rendszerzése Lényegkiemelés Vázlatkészítés Együttműködés	Frontális munka – vetítés Csoportmunka – közös vázlatkészítés	Saját tankönyv Írólap, írószer	P3 (Kivetíthető képek)
II/b Új csoportok létrehozása					
A	Két-két csoport egyesülésével három város-típusnak megfelelően három nagy csoport alakul. Mindegyik csoport annyi szerepkártyát kap, ahány tagja van a csoportnak, s ezeket elosztják egymás között. 3 perc	A szerepjáték előkészítése Szabálykövetés Szerepvállalás	Csoportmunka – a szerepek egymás közötti elosztása	D2 (Szerep- kártyák)	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/melléletek	
				Diák	Pedagógus
II/c Költségvetési viták					
A	Minden csoport megkapja a maga feladatkártyáját annyi példányban, ahány tagja van a csoportnak. A testületek tagjai saját szerepüknek és érdekeiknek megfelelő módon gondolkodva leírnak két javaslatot a lapjukra, amit a vita során képviselni szeretnének. A csoportok ezután lefolytatják a maguk költségvetési vitáját, amelynek az a végső célja, hogy egyensúlyt teremtsenek, és megegyezésre jussanak azzal kapcsolatban, mire költenék a rendelkezésre álló pénzt, illetve kitől szednének be több adót. Döntéseik alapján új adatokkal töltik ki a kapott költségvetési űrlapot. 10 perc	Egy középkeri város költségvetési vitájának szimulálása Érdekképviselő Vitakészség Konfliktuskezelés Kompromisszumra való készség	Differenciált csoportmunka – szimulált vita szerepjáték keretében	D3 (Feladatkártyák) D4 (Kitölthető űrlapok)	
II/d A megoldások ismertetése					
A	A városok „vezetői” beszámolnak az osztálynak a vita eredményeiről. 5 perc	A csoportmunka eredményeinek megosztása	Frontális munka – csoportos szóforgó	Kitöltött űrlapok	
III. AZ ÚJ TARTALOM ÖSSZEFOGLALÁSA, ELLENŐRZÉS ÉS ÉRTÉKELÉS					
III/a A középkeri és a mai települések feladatainak összehasonlítása					
A	Az előző gyakorlat és a D1b melléklet költségvetési tételei alapján a diákok összehasonlítják a középkeri és a mai városok feladatait. Megfogalmazzák, hogy egy mai önkormányzatnak sokkal több feladatot kell ellátnia. 7 perc	Az állami szerepvállalás megnövekedésének felismerése Elemzőkészség Szóbeli kommunikáció	Frontális munka – irányított beszélgetés		

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
III/b Értékelés					
A	A tanár röviden értékeli az osztály órai munkáját. Minden tanuló kitölti a D5 értékelő lapot, amit az óra végén letesz a tanári asztalra. A tanár a következő órára átnézi az értékeléseket, és globálisan reagál rájuk. 5 perc	Visszatekintés az elvégzett munkára Önreflexió Véleményalkotás	Egyéni munka – értékelés	D5 (Értékelő lap)	

TANÁRI SEGÉDLETEK

P1 Kiegészítő gondolatok

A tanulók a ráhangoló gyakorlathoz háromféle költségvetés – néhány alapvető tételt tartalmazó – vázát kapják a kezükbe: Magyarországét, egy önkormányzatét és egy családét.

Ha mód van rá, érdemes az önkormányzati költségvetést a helyi önkormányzat fő adataival felülrni.

Mivel az adatsorok terjedelme eltérő, a feladatok kiosztásakor mód van a képességek szerinti differenciálásra. Ha azonban ezzel élni akarunk, akkor ezt a szempontot már a csoportalkotáskor figyelembe kell venni.

P2 Szómagyarázat

Költségvetés: a költségvetés egy gazdasági szereplő (háztartás, vállalat, állam, önkormányzat) tervezett bevételeinek és kiadásainak összesítése.

Költségvetési hiány: egy gazdasági szereplő költségvetésének egyensúlytalansága, az az állapot, amikor a kiadások nagyobbak a bevételeknél.

Költségvetési egyensúly: a költségvetés bevételei és kiadási oldalának egyenlősége

P3 Kivetíthető képek

(külön mappában)

A fájlok nevei tartalmazzák, hogy melyik középkori város alaprajzától, illetve metszetéről vagy miniatúrájáról van szó. A megadott képek azonban bármilyen más, hasonló jellegű képsorozattal helyettesíthetők. A lényeg csak az, hogy vizuális segítséget kínáljanak a középkori városok jellemzőinek összefoglalásához.